

EDİTÖRDEN...

Turkish Studies dergisi, 9. sayısında okuyucularının karşısına *Türkiye Türkçesi Ağızları Özel Sayısı* ile çıkıyor. Türkiye’de bir sürecin kilometre taşı olan Ahmet Caferoğlu’nun 1940’larda başlattığı derleme çalışmalarıyla millî anlamdaki ilk hızını alan Türkiye Türkçesi ağız araştırmalarının bugün ulaştığı noktayı küçümsemek ne kadar yanlış olursa, yeterli görmek de bir o kadar yanlış olur. Metin ve söz varlığını derleme çalışmaları ile derlenmiş metinler üzerinde yapılması gereken inceleme çalışmalarını tam anlamıyla henüz bitirememiş, hele “Türkiye Türkçesi Ağızları Atlası” gibi yüzyılın rüyasını gerçekleştirilememiş isek, bu yolda daha epey emek harcamamız gerekiyor demektir. Bu konuda eksikliklerimizin olduğunu saklamasak da, ülkemizde ulusal ve uluslararası boyutta sık sık gerçekleştirdiğimiz bilgi şöleni, çalıştay vb. etkinlikler, Türklük bilimine gönül ve emek verenleri umutlandırıyor, sevindiriyor. İstedik ki, *Turkish Studies* dergisinin bu sayısı ile Türklük biliminin bu genç ve gür koluna biz de yeni bir güç, yeni bir nefes katalım. Atalar diliyle söylersek, elbette tek tuğlayla duvar örülmez. Bu konuda birçok dostun yürek atışını, kalem gücünü yanımızda hissettik. Onun için dergimizin bu sayısını her biri Türkiye Türkçesi ağızlarının bir tarafını konu edinen değerli yazılarıyla süsleyen ve bizi bu süreçte yalnız bırakmayan Türklük bilimi sevdalısı dostlarımıza müteşekkirimiz. Sağ olsunlar, var olsunlar... Bu sayımızda ağız araştırması nitelikli 26 makale bulacaksınız. Bunlar belli bir yönüyle yeni işlenmiş ilçe, il ve bölge ağızlarından, hatta Türkiye sınırları ötesindeki Türk lehçeleri ağızlarına uzanan çalışmalardan başlayarak, Türkiye Türkçesinin tarihî ağızlarına, ağızların belli başlı özelliklerine ve nihayet “ağız atlası” gibi konuya kuramsal yaklaşan yazılara uzanan bir çeşitlilik arz etmektedir. İşin başında kuramsal, derleme, sınıflama vb. çalışmalar yanında Türkiye Türkçesi ağızlarının hemen her bölgesine ait inceleme yazılarının bulunmasını, mümkünse çağdaş Türk lehçelerine uzanmayı ve Türkiye Türkçesi ağızlarına komşu Azerbaycan, Irak, Suriye ve Balkan Türk ağızlarından da katkılar almayı arzu etmiştik. Bu muradımıza büyük ölçüde eriştiğimizi söyleyebilirim. Zira, Doğu Trakya ağızlarından Karadeniz ağızlarına uzanan, Anadolu ağızlarını bir bütün olarak kucaklayan, Ordu, Trabzon, Manisa, Eskişehir ve Afyon (Bolvadin, Çay, Çobanlar, Başmakçı, Dazkırı) gibi daha dar kapsamlı il ve ilçe ağızlarını inceleyen yazılar yanında, Kıpçak ve Tatar Türkçesi ile Güney Azerbaycan sahasına ait Salmas ağızları gibi sınırlar ötesi Türk ağızlarıyla ilgili yazılar da okuyacağız.

Öyle sanıyorum, *Turkish Studies* dergisinin bu *Türkiye Türkçesi Ağızları* özel sayısında yer alan yazılar, artık Türkiye’de hatırı sayılır bir ağız araştırmacısı grubunun bulunduğu, Türkiye Türkçesi ağız araştırmalarının metin derleme, belli bir ağız bölgesinin ses ve şekil bilgisini ortaya koyma ve nihayet sınıflama çalışmalarının çok ötesine gittiğini, çeşitli ağız bölgelerinin belli gramerlik özellikleriyle incelenmeye ve ağız araştırmalarına geleneksel dil bilgisi anlayışının ötesinde dil bilimi yöntem ve birikimiyle yaklaşılmaya başlandığını, Türkiye Türkçesi ağızlarının tarihî ve çağdaş Türk lehçeleriyle karşılaştırmalı olarak incelenebilir hâle geldiğini de göstermektedir. Bu, Türklük bilimi için sevindirici olduğu kadar, güven ve umut verici bir seviyeyi de işaret etmektedir. Dileğimiz Türkiye Türkçesi ağız araştırmalarının Türklük bilimine çok daha fazla katkılar sağlayacak nice verimli sonuçlara ulaşmasıdır. Her eser bir emek mahsulüdür. Hele böylesi çalışmalar, birçok kişinin alın teri ve emeği ile okuyucusuyla buluşabiliyor. Yazarlarımızdan dergi yönetim ve

alışanlarına kadar emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür ederim. Ancak, *Turkish Studies* gibi bir dergiyi Türklük biliminin hizmetine sunan, bu sayısıyla da *Türkiye Türkçesi Ağızları* gibi önemli bir dosyayla bu güzel ve hayırlı hizmete nâiz şahsımı da ortak eden alışkan ve değerli kardeşim Mehmet Dursun Erdem'e ayrıca tebrik ve şükranlarımı sunarım.

Bu alışma, Türklük bilimine ve özellikle Ahmet Caferoğlu, Selahattin Olcay, Sadettin Bulu, Zeynep Korkmaz, Tuncer Gülensoy, Ahmet Bican Ercilasun, Hamza Zülfiyar, Efrasiyap Gemalmaz ve Leylâ Karahan gibi Türkiye Türkçesi ağız araştırmalarına hız ve emek verip sonuçta bir neslin yetişmesine vesile olan hocalarımıza hepimizin bir armağanı olsun. Dilerim, Türklük bilimi ve Türkiye Türkçesi ağız araştırmaları bu ve benzeri çalışmalarla nesiller boyu hak ettiği yerde olur...

Ahmet GÜNŐEN
Kırřehir, 26 Haziran 2008